

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_11

Valašský folklór_37

Autor: Jindřiška Čalová

Škola : Základní škola Slušovice, okres Zlín,
příspěvková organizace

Název projektu : Zkvalitnění ITC ve slušovské škole

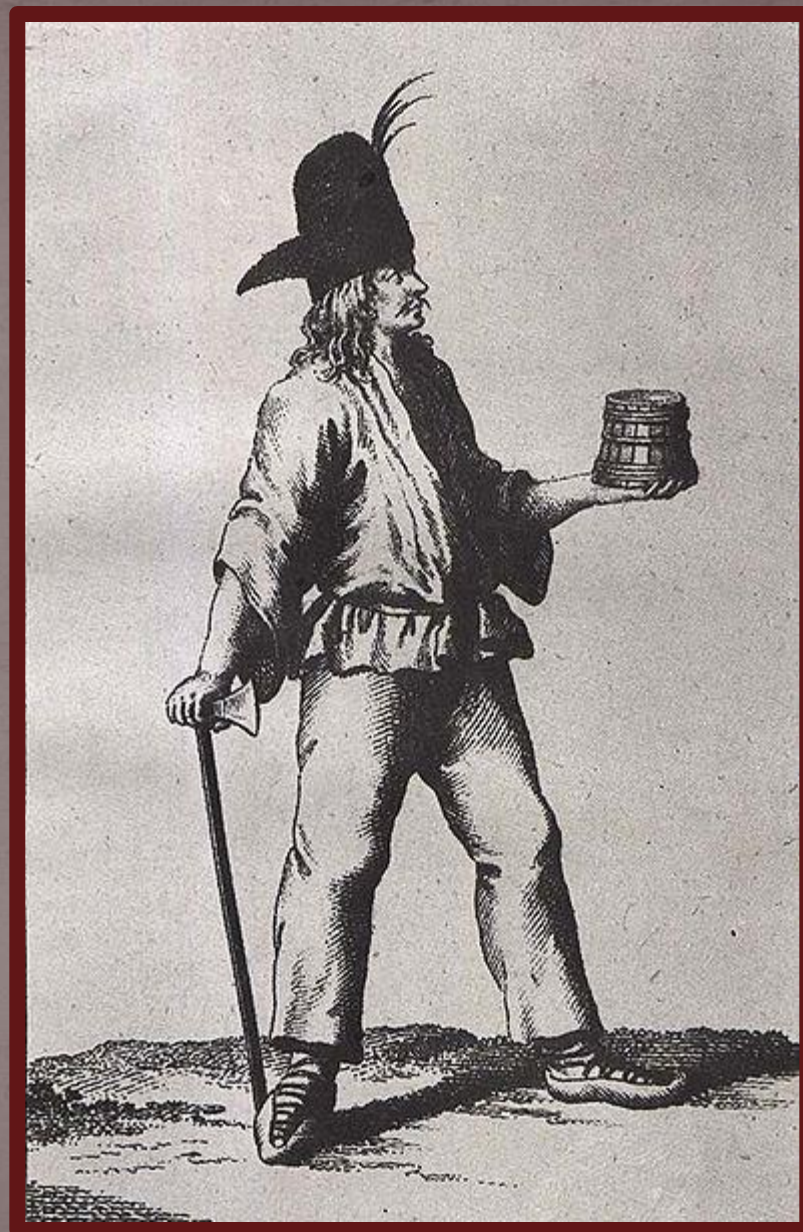
Číslo projektu : CZ.1.07/1.4.00/21.2400

ANOTACE

- Materiál DUM (digitální učební materiál) je určen pro práci na interaktivní tabuli, popřípadě práci s dataprojektorem.
- Využít se dá v předmětu Hudební výchova v sedmém ročníku. Je součástí tématického okruhu Poslechové činnosti.
- Materiál je určený pro vyvozování nového učiva, opakování a procvičování učiva.
- Materiál vznikl ze zápisů autora, který vycházel z učebnice Hudební výchova pro 7.roč.ZŠ, Jaroslav Mihule, Pavel Jurkovič, Miroslav Střelák, Fortuna
- Prezentace vznikla v lednu 2012

Valašský folklór

Hudební výchova 7.ročník

Valašsko

- **Valašsko** je hornatá oblast v nejvýchodnější části Moravy, v České republice v blízkosti hranic se Slovenskem.
- Nachází se na území okresu Vsetín a okresu Zlín.
- V Rožnově pod Radhoštěm se nachází **skanzen Valašské muzeum v přírodě**, v němž byly soustředěny předměty regionální valašské lidové kultury a řemesel, včetně zachovaných domů ze zdejších měst a vesnic.
- Pojmenování **Valach** je slovanskými jazyky přejaté slovo *Walhs* původně germánského původu.
- Na Moravu se Valaši dostali při valašské kolonizaci probíhající od 14. do 17. století.
- Na své migrační cestě Valaši postupně ztratili svůj původní jazyk, s výjimkou některých rumunských slov (**bača**, brynza, atd.), která používají ve svém **nářečí**, ale zachovali si hodně ze své kultury (zejména folklór, písně a kroje) a hospodářské zvyky, zejména chovu ovcí.

Valašská hudba, tance, kroje.

- Pro valašský folklór je typická cimbálová muzika.
- Valašské písně mají často milostné téma a známé jsou např. písně **halekačky**. Bývají často v mollové tónině, ve 2/4 a 4/4 taktu.
- Valašský lidový tanec je např. **točená** nebo **kůlaná**.
- Z valašských lidových souborů jsou hodně známé např. **Vsacan, Klobučan, Liptál, Kašava**.
- Z valašských folklórních festivalů jsou nám nejbližší **Liptalské slavnosti**, které probíhají v zámeckém areálu v obci Liptál. Soustředí se zde velký počet mezinárodních folklórních souborů.
- **Valašský kroj** je oproti jiným prostý a chudobný. Bylo to dáno valašskou oblastí, kde nikdy nebyla úrodná půda, jenom kopce a kameny. Valaši byli vždy chudobní.

Salaš - letní sídlo pastevců salašnického chovu ovcí

Vsetínský zámek

Zámek ve Vizovicích

Valašské Klobouky

**Valašské muzeum v přírodě v Rožnově
pod Radhoštěm**

Fojtství z Velkých Karlovic

Folklorní soubor **Malá Rusava** ve valašském lidovém kroji.

Valašská cimbálová muzika Malá Rusava

Housle – smyčcový hudební nástroj

Viola – smyčcový hudební nástroj (větší jak housle)

Klarinet – dechový dřevěný hudební nástroj

Kontrabas – smyčcový hudební nástroj

14

Cimbál

Cimbál

- **Cimbál** je deskový úderný strunný hudební nástroj. Může být opatřen pedálem.
- Je to jistý druh stolní citery. Hráč hrající na cimbál se nazývá cimbalista, cimbalistka.
- Struny rozeznívají cimbalisté převážně úderem paličky. Nejčastěji se používají dvě dřevěné paličky nejrůznějších tvarů.
- Ocelové struny jsou nataženy v rezonanční skříni lichoběžníkového tvaru. Pro každý jednotlivý tón jsou nataženy 1 až 4 struny.
-

Citera – strunný drnkací nástroj

Zápis do sešitu : Valašský folklór

- Lidový tanec : **točená, kůlaná**
- Lidová muzika : **cimbálová**
- Lidové písně : **milostné, zbojnické halekačky. Často** v mollové tónině, 2/4, 4/4 takt.
- Lidové soubory : **Kašava, Liptál, Vsacan, Klobůčan**
- Folklórní festival : **Liptálské slavnosti**
- Valašské kroje jsou velmi obyčejné a prosté.

OPAKOVÁNÍ

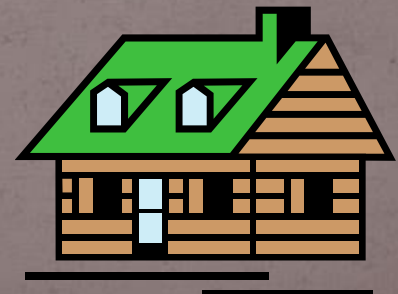
Valašsko se nachází na území těchto okresů :

- a) Hodonín a Veselí nad Moravou
- b) Žilina a Trenčín
- c) Vsetín a Zlín

Skanzen Valašské muzeum v přírodě se nachází

- a) Ve Valašských kloboukách
- b) Ve Vizovicích
- c) V Rožnově pod Radhoštěm

Pro valašský folklór je typická

- a) Swingová muzika
- b) Cimbálová muzika
- c) Folková muzika

Hudební nástroje patřící do cimbálové muziky

- a) Trubka, tenor, baryton a bas.
- b) housle, viola, klarinet, kontrabas, cimbál.
- c) Klavír, flétna, hoboje a kytara.

Některým valašským písním se říká

- a) Kolébačky

- b) Halekačky

- c) Povídačky

Valašský lidový tanec

- a) Krúcená a válená
- b) Točená a kůlaná
- c) Motaná a hůpaná

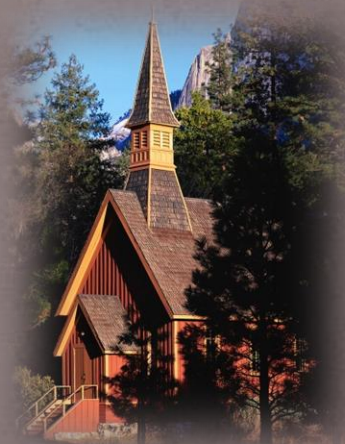
Valašské folklórní soubory

- a) Kašina, Lipovec, Vsetínovec, Čepičář
- b) Kašna, Ligoťál, Satan, Bareťčan
- c) Kašava, Liptál, Vsacan, Klobůčan

Liptálské folklórní slavnosti probíhají

- a) Na náměstí ve Zlíně
- b) V zámeckém areálu v Liptále
- c) Na Strahově

Valašský kroj je

- a) Stejný jako kroj olomoucký
- b) Obyčejný a prostý
- c) Je v černobílé barvě

Proč je valašský kroj obyčejný a prostý ?

- a) Valaši si na parádu nepotrpí
- b) Valašsko byl vždy chudý kraj
- c) Valaši neuměli kroj vyrobit

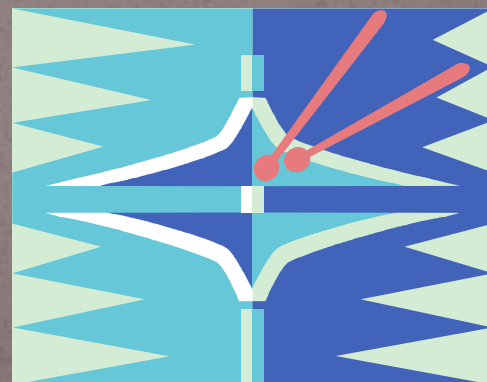

Hráč na cimbál je

- a) Cimbálník

- b) Cimbalovec

- c) Cimbalista

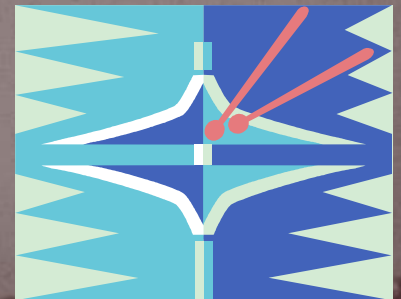
Na cimbál se hraje pomocí

- a) ~~Jedné paličky~~
- b) ~~Mačkáním kláves~~
- b) Dvou paliček

Cimbál je hudební nástroj

- a) Kulatého tvaru se dvěma klávesami
- b) Lichoběžníkového tvaru s nataženými strunami
- c) Válcovitého tvaru s kovovým nátrubkem

Použité zdroje

- 1. Soubor:Valach 1787.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 13.9.2005 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Valach_1787.jpg
- 2. Soubor:Podskały a6.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 6.11.2008 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Podska%C5%82y_a6.jpg
- 3. Soubor:Vsetinsky zamek.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 23.12.2007 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vsetinsky_zamek.jpg
- 4. Soubor:Vizovice 37.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 29.4.2009 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vizovice_37.jpg

Použité zdroje

- 5. Soubor:Valašské Klobouky (1).jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 30.1.2011 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vala%C5%A1sk%C3%A9_Klobouky_\(1\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vala%C5%A1sk%C3%A9_Klobouky_(1).jpg)
- 6. Soubor:Valašské městečko, kostel.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 20.6.2008 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vala%C5%A1sk%C3%A9_m%C4%9Bste%C4%8Dko,_kostel.jpg
- 7. Soubor:Dřevěné valašské městečko.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 22.8.2006 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:D%C5%99ev%C4%9Bn%C3%A9_vala%C5%A1sk%C3%A9_m%C4%9Bste%C4%8Dko.jpg
- 8. Soubor:Krojovany pruvod Mala Rusava.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 9.12.2008 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Krojovany_pruvod_Mala_Rusava.jpg
- 9. Soubor:Cimbalovka Mala Rusava.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 9.12.2008 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cimbalovka_Mala_Rusava.jpg

Použité zdroje

- 10. Soubor:Old violin.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 4.9.2011 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Old_violin.jpg
- 11. Soubor:Bratsche.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 15.3.2006 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bratsche.jpg>
- 12. Soubor:Clarinets german.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 27.4.2005 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Clarinets_german.jpg
- 13. Soubor:AGK bass1 full.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 22.2.2010 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:AGK_bass1_full.jpg
- 14. Soubor:BuikCymbaal.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 12.5.2005 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:BuikCymbaal.jpg>
- 15. Soubor:Citera brauer.jpg. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, last modified on 13.2.2008 [cit. 2012-01-18]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Citera_brauer.jpg